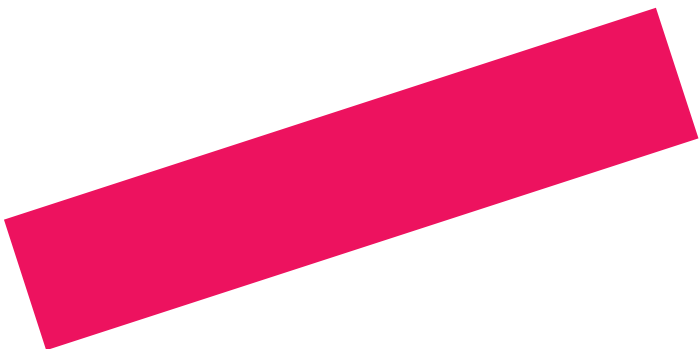

VAKTHERAPIE

7819 Studiehandleiding VTH-4OI Onderzoek & Innovatie

Opleiding voor Vaktherapeutische Beroepen: Beeldende therapie, dramatherapie, muziektherapie & psychomotorische therapie 2021-2022-v2

© Alle rechten zijn voorbehouden aan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enigerlei vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
1 Inleiding	4
2 Context van het HBO-onderzoek	6
2.1 HBO-onderzoek	6
2.2 Onderzoek binnen de vaktherapeutische beroepen	7
2.3 Ethische aspecten bij onderzoek doen	8
3 Eindkwalificaties en leerdoelen	9
3.1 Eindkwalificatie 3: Praktijkgericht onderzoeken	9
3.2 Leeruitkomsten	9
3.3 Toetsing	10
3.4 Bijzondere omstandigheden	10
4 Het onderwijs	11
4.1 Onderzoeksbegeleiding	11
4.2 Hoor- en werkcolleges	11
4.3 De stappen in het O&I proces	12
5. De afronding van het onderzoek	13
5.1 Format onderzoeksverslag	13
6 Referenties en literatuurlijsten	16
6.1 Verplichte literatuur	16
6.2 Literatuur inleiding OWE	16
Bijlagen	17
Bijlage A – DRAAIBOEK ONDERZOEK DOEN	17
Bijlage B - Onderzoeksplanning	24
Vaktherapie Opleiding (VTH)	26

1 Inleiding

Door de maatschappelijke ontwikkelingen en de ontwikkelingen binnen de HAN (University of Applied Sciences) is onderzoek op het gebied van de vaktherapeutische beroepen van steeds groter belang. Het kunnen werken vanuit het evidence based practice (EBP) model (zie Figuur 1) wordt ook binnen de vaktherapeutische beroepen steeds belangrijker. Dat betekent dat je kritisch kunt kijken naar vaktherapeutische interventies of de vaktherapeutische werkomgeving. Je kunt de werkzame factoren van vaktherapie onderbouwen vanuit de samenhang tussen de specifieke beroepssituatie (de cliënt, de behandelsetting), de literatuur (vaak wetenschappelijke artikelen), je eigen expertise als vaktherapeutisch professional (de interventies, werkwijzen, methoden).

Figuur 1. EBP-model

Voor de meeste studenten zal 'onderzoek en innovatie' (O&I) het sluitstuk zijn van de opleiding. Onderzoek doen en het ontwikkelen een onderzoekende houding lopen als rode draad door de hele opleiding. Beide zijn belangrijke vaardigheden om therapie te geven.

Onderzoek wordt gedaan aan de hand van de onderzoekscyclus (zie Figuur 2. in hoofdstuk 2.1). Een therapieproces kent een vergelijkbare cyclus: de cliënt komt binnen met een hulpvraag, deze hulpvraag wordt geanalyseerd, hypothesen worden geformuleerd, de behandeling wordt in gang gezet, geëvalueerd en bijgesteld en tenslotte zijn er resultaten van de behandeling. Op basis van deze resultaten wordt doorbehandeld met hetzelfde, of met een bijgesteld doel.

Een vaktherapeutisch professional moet ook een onderzoekende houding hebben bij de uitvoering van de behandeling. Zij dienen af te stemmen op iedere nieuwe cliënt die zij tegenkomen in hun praktijk, veelal cliënten met complexe problematiek. Voor deze afstemming is onderzoek nodig: observeren, dossier lezen, probleem verhelderen, doelen formuleren, kennis vergaren over de stoornis, geschikte behandelmethoden zoeken, behandeling uitvoeren, evalueren, reflecteren, en bijstellen of afsluiten. O&I is dus helemaal niet nieuw. Een onderzoekende houding beheersen jullie impliciet al (*tacit knowledge*)!

In deze OWE voer je onder begeleiding een praktijk gericht onderzoek uit, wat inhoudelijk en theoretisch is afgestemd op de beroepscontext van de vaktherapeutisch professional. Een O&I onderzoeksproject wordt dan ook altijd in opdracht van de praktijk uitgevoerd. De student sluit aan bij een door de opleiding aangeboden onderzoeksproject, sluit zich aan bij een lectoraat of

kennisnetwerk vanuit de praktijk of dient in overleg met de opleiding een eigen projectvoorstel in. Ieder jaar zijn er een aantal bestaande onderzoeksopdrachten, ook is het mogelijk om een eigen onderzoeksopdracht in te dienen. Voor het formuleren van een projectvoorstel is een format beschikbaar, dat op OO te vinden is evenals richtlijnen voor opdrachtgevers. We streven er naar dat iedere student voor aanvang van de start van het semester een onderzoeksopdracht heeft. Vanuit het projectvoorstel (de onderzoeksopdracht), gaat de student aan het werk met het uitwerken hiervan tot een onderzoeksopzet. Als de onderzoeksopzet goedgekeurd is door de onderzoeksbegeleider, krijg je daar formeel een 'GO' voor zodat je kunt starten met de uitvoering van het onderzoek. De richtlijn voor het indienen van de onderzoeksopzet is 6 weken na de start van het onderwijs. Hierbij wordt de student ondersteund door middel van kennisclips werkcolleges en onderzoeksbegeleiding.

Voor verdere informatie wat betreft de richtlijnen en eisen van deze OWE en toetsing, verwijzen we jullie naar de studiegids (OS OER) en Onderwijs Online.

Wij wensen jullie heel veel leerplezier en inspiratie!

Namens de contactpersonen O&I voor studiejaar 2021-2022:

- MT: Mathilde Akse: mathilde.akse@han.nl
- BT Judith Boessen: judith.boessen@han.nl
- DT: Astrid Timman: Astrid.Timman@han.nl
- PMT: Jan de Lange: jan.delange@han.nl

2 Context van het HBO-onderzoek

2.1 HBO-onderzoek

Deze OWE 'Onderzoeken en innoveren' staat gedurende één semester in het vierde jaar centraal. Doel van deze OWE is het ontwikkelen van een onderzoekende houding bij studenten. Deze onderzoekende houding kan worden gekenmerkt als een open houding, waarbij de student interpretaties kan uitstellen, vooringenomenheden ter discussie kan stellen, kritisch durft zijn op zichzelf en op het eigen onderzoeksproces. Om dit doel te bereiken is het nodig de juiste onderzoeksvaardigheden te ontwikkelen. Daarmee sluit deze OWE aan bij de HBO-definitie van praktijkgericht onderzoek. Dit is onderzoek dat geworteld is in de beroepspraktijk en bijdraagt aan de verbetering van die beroepspraktijk.

De termen *onderzoek* en *innovatie* zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Wanneer is iets een vernieuwing of een aanpassing aan een veranderende context? Wanneer is een verandering een verbetering? In de beroepstaak O&I word je getoetst op je onderzoeksvaardigheden in het licht van deze vragen: je geeft een onderbouwde inschatting in hoeverre en op welke wijze je onderzoek bijdraagt tot de ontwikkeling van het vakgebied waarvoor je wordt opgeleid. Heeft je onderzoek in potentie een innovatieve waarde en zo ja, waaruit bestaat deze? Heb je de nationale en internationale literatuur bestudeerd? En zo ja, wat zijn de overeenkomsten en verschillen? Gaat jouw onderzoek daadwerkelijk bijdragen tot een vernieuwing in de praktijk? En zo ja, wat zijn de vernieuwende resultaten? Innovatie is een complex begrip dat betrekking heeft op het succesvol, op basis van draagvlak, invoeren van een vernieuwing van de beroepspraktijk in een bepaalde context.

Voor de innovatie van het vakgebied is onderzoek nodig en goed onderzoek stimuleert innovatie. In dit proces van ontwikkeling en innovatie van de beroepspraktijk betrokken zijn vele partijen betrokken: professionals en cliënten, zorgorganisaties, politieke- en marktpartijen, docenten en onderzoekers.

Voor een onderbouwde inschatting van de innovatieve waarde zijn de volgende aspecten van belang:

- kennis van de geschiedenis van het vakgebied;
- kennis van nationale en internationale resultaten uit onderzoek en literatuur;
- kennis van recente en specifieke ontwikkelingen met betrekking tot het betreffende onderwerp;
- kennis met betrekking tot de praktijkcontext voor de beoogde verbetering.

Er zijn een aantal eisen die in acht moeten worden genomen bij het praktijkgericht onderzoek, zoals het werken volgens een onderzoeksmethode:

- die past bij het betreffende probleem en de onderzoeksvraag;
- die afgestemd is op de context van de praktijk, zodat de resultaten voor de praktijk optimaal zijn;
- die methodologisch verantwoord is en resulteert in geldige resultaten;
- die praktisch uitvoerbaar is.

Erik Jansen & Bernadette ter Heine (2007) geven een definitie van de hogeschool-brede competentie 'onderzoek doen':

- vanuit een probleem,
- op systematische wijze,
- met binnen de beroepspraktijk bekende methoden,
- verzamelen en analyseren van gegevens,
- en op basis daarvan conclusie trekken.

Zoals al eerder is genoemd is doen van onderzoek een cyclisch proces. Deze cyclus zul je tijdens het O&I semester doorlopen. In volgende figuur zie je alle stappen uit deze cyclus.

Figuur 2. De onderzoekscyclus.

2.2 Onderzoek binnen de vaktherapeutische beroepen

Momenteel is er veel ontwikkeling op het gebied van onderzoek naar vaktherapeutische interventies. Voor meer informatie zie de website van de FVB (Federatie Vaktherapeutische Beroepen), waar je de strategische onderzoeksagenda vaktherapeutische beroepen kunt inzien.

Op landelijk niveau worden er praktijkgericht onderzoeksprojecten opgezet en uitgevoerd door het landelijke lectoraat KenVak (www.kenvak.nl). De HAN is als partner verbonden aan dit lectoraat. Ook zijn er verschillende promotietrajecten gaande waarbij de inzet, vormgeving, meetbaarheid en effectiviteit van vaktherapeutische beroepen diepgaand wordt bestudeerd. Ook is er samenwerking met het lectoraat Bewegen, Gezondheid en Welzijn van Hogeschool Windesheim.

De hedendaagse ontwikkelingen binnen de GGZ laten zien dat vaktherapie als beroepsgroep meeparticipeert in de beschrijving van de specifieke zogeheten *zorgstandaarden*. Per

ziektebeeld/diagnosegroep wordt er een zorgstandaard ontwikkeld, waarin zowel voor de patiënten als verwijzers te lezen is welke therapieën en behandeltrajecten er mogelijk zijn en waarom het een bijdrage aan herstel kan leveren. Daarnaast is er een Generieke module vaktherapie beschreven, waarin transdiagnostische factoren het aangrijpingspunt van de behandeling vormen. Zie <https://www.ggzstandaarden.nl/>

Voorbeelden van waar onderzoek binnen de vaktherapeutische beroepen zich op kan richten:

- exploratie en beschrijving van de klinische praktijk van professionals;
- het inzichtelijk maken van de effectiviteit van vaktherapeutische interventies.
- het beeld en geluid geven aan de belevingswerkelijkheid van cliënten (en het cliëntsysteem);
- het expliciteren van de '*tacit knowledge*' (onbewuste kennis) van professionals;
- het opbouwen van een taal en begrippenkader dat trouw blijft aan de ervaring van cliënt en therapeut, en zo congruent mogelijk het vaktherapeutisch proces beschrijft;
- de verheldering van onderliggende waarden en fundamentele principes waarop het vaktherapeutische proces berust;
- het verbeteren van de beroepspraktijk in dialoog en co-creatie met betrokkenen.
- het ontwikkelen of verbeteren vaktherapeutische interventies/modules.

Kijk ook op: <https://libguides.studiecentra.han.nl/vtonderzoekinnoveren>

2.3 Ethische aspecten bij onderzoek doen

De Vereniging voor Hogescholen heeft richtlijnen en gedragscodes voor praktijkonderzoek vastgesteld en deze omvatten kenmerken, randvoorwaarden en criteria van praktijkgericht (zorg)onderzoek. Dit document is de leidraad bij de uitvoering van HBO-onderzoek en moeten door elke onderzoeker en onderzoekende instantie worden gehanteerd.

Onderzoek met mensen verplicht onderzoekers zich te houden aan de daarvoor vastgestelde wet- en regelgeving en eisen van goed gedrag. Daarbij spelen privacy en het integer omgaan met de onderzoeksdata een belangrijke rol. Maar ook: wat zijn de lasten voor de deelnemers, hoe worden deelnemers geïnformeerd en op welke manier wordt er toestemming gevraagd en wat gebeurt er met de data na afronding van het onderzoek? De Ethische Adviescommissie Onderzoek FGGM beoogt onderzoekers, begeleiders/ docenten (en hun studenten) en overige medewerkers van FGGM te adviseren over de ethische en juridische aspecten bij onderzoek met mensen. Informatie hierover, de gedragscode voor onderzoek met mensen en informatie over een adviesaanvraag kun je vinden op de volgende site: https://www1.han.nl/insite/ggm/adviescommissie/home_opl.xml?

3 Eindkwalificaties, indicatoren en leeruitkomsten

3.1 Eindkwalificatie 3: Praktijkgericht onderzoeken

Eindkwalificatie 3 betreft de onderzoeksvaardigheden. Zie in het kader de omschrijving:

Eindkwalificatie 3 Praktijkgericht onderzoeken	
<i>Omschrijving</i>	De vaktherapeutisch professional beschikt over een kritische, onderzoekende houding. De vaktherapeutisch professional draagt bij aan innovatie van de (eigen) beroepspraktijk door praktijkgericht onderzoek te verrichten en/of door te participeren in onderzoek. De vaktherapeutisch professional gebruikt kennis uit (wetenschappelijk) onderzoek ten gunste van het onderbouwen en verbeteren van het handelen.
Indicatoren	
De vaktherapeutisch professional: • Werkt zelfstandig een praktijkprobleem uit in praktijkgericht onderzoek op systematische en methodologisch verantwoorde wijze. Draagt hiermee bij aan kennisdeling en innovatie van de (eigen) beroepspraktijk. • Participeert in en levert een bijdrage aan praktijkgericht-/ wetenschappelijk onderzoek en draagt bij aan het inzichtelijk en aantoonbaar maken van de werking van de vaktherapeutische discipline. • Signaleert (inter)nationale ontwikkelingen in het vakgebied en maakt kritisch gebruik van kennis uit onderzoek voor de onderbouwing en/of verbetering van de beroepspraktijk op cliënt-, organisatie- en beleidsniveau. • Is kritisch ten aanzien van eigen handelen, opvattingen, waarnemingen en conclusies uit onderzoek. • Wil weten, begrijpen, doelen bereiken, inzichten (uit onderzoek) delen en innoveren.	

3.2 Leeruitkomsten

- De student analyseert een praktijkprobleem in de beroepscontext van de vaktherapeutisch professional vanuit meerdere perspectieven waarbij de student tot in detail kritisch en reflectief is, maar ook vanuit metacognitie naar het praktijkprobleem kijkt.
- De student betreft theoretische kijkkaders en (vak)literatuur in de probleemanalyse die aansluiten bij de betreffende context van de vaktherapeutische beroepspraktijk.
- De student kan een onderzoeksplan ontwerpen waarin de praktijkgerichte onderzoekscyclus het kader vormt.
- De student kan dataverzamelmethode toepassen die aansluiten bij de probleemstelling en de onderzoeksvraag en houdt daarbij rekening met de begrippen betrouwbaarheid, validiteit en triangulatie.
- De student analyseert de onderzoeksdata en kan resultaten schriftelijk presenteren.

- De student beschrijft de eigen onderzoekscyclus in een onderzoeksverslag en evalueert daarbij op kritische wijze het eigen onderzoeksproces.
- De student kan vanuit de resultaten van het eigen praktijkgerichte onderzoek concrete aanbevelingen formuleren die kunnen bijdragen tot innovatie van de vaktherapeutische beroepspraktijk.

3.3 Toetsing

De toets bestaat uit twee delen: het onderzoeksverslag en een presentatie.

Zie voor de specifieke richtlijnen betreffende toetsing de toetsopdracht met inlevervoorwaarden (zie Onderwijs Online).

3.4 Bijzondere omstandigheden

Indien de student samen met anderen aan den onderzoeksproject werkt is het van belang dat ieder uitgaat van zijn individuele onderzoeksvraag, zelf data analyseert, een eigen literatuurstudie doet en het verslag in eigen woorden schrijft. Ondanks dat er sprake is van een overkoepelend project dient er dus sprake te zijn van een individuele onderzoeksopzet en - uitwerking. Je beschikt over je eigen data en analyseert deze zelfstandig, maar je kunt wel samen op pad voor de dataverzameling. Bijvoorbeeld door gezamenlijk therapeuten te interviewen, waarbij ieder eigen vragen stelt gebaseerd op de eigen onderzoeksvraag.

Wanneer je dit goed in de gaten houdt loop je minder risico dat je verslag teveel overeenkomst vertoont met werk dat is ingeleverd door andere studenten, met bronnen op internet en van andere hogescholen. Overleg dit goed met je onderzoeksbegeleider. In toenemende mate is er binnen het onderwijs aandacht voor maatregelen die deze authenticiteit van door studenten gemaakte (beroeps)producten waarborgt.

4 Het onderwijs

4.1 Onderzoeksbegeleiding

Gedurende het semester O&I word je ondersteund door middel van O&I-begeleiding. Je komt hiervoor met je onderzoeksbegeleider en je medestudenten bijeen. Je ontvangt feedback en goedkeuring van je onderzoeksbegeleider voor je onderzoeksopzet. Je maakt hierover zelf afspraken met je onderzoeksbegeleider (werkafspraken en inleverdatum onderzoeksopzet etc.). Naast het geven van onderzoekbegeleiding is je begeleider ook degene die je (schriftelijk) feedback zal geven op (delen van) je onderzoeksverslag.

Het werken in de driehoek onderwijs, onderzoek, en praktijk, is het uitgangspunt. Dat betekent dat ook de opdrachtgever een belangrijke rol heeft tijdens alle beslismomenten. Je zult alle stappen in het onderzoek ook in afstemming met je opdrachtgever vorm moeten geven. Contact tussen onderzoeksbegeleider en de opdrachtgever is hierbij gebruikelijk.

4.2 Kennisclips en werkcolleges

Alle kennisclips en werkcolleges en begeleidingsuren dragen bij tot je ontwikkeling als professional en geven je ondersteuning in het theoretisch onderbouwen, uitvoeren en verantwoorden van je onderzoek.

De kennisclips en werkcolleges lopen qua inhoud mee in het tijdspad van je onderzoek.

De kennisclips gaan in op algemene theorie met betrekking tot het doen van onderzoek.

HC 1: Inleiding in onderzoek

HC 2: methodologie 1

HC 3: methodologie 2

HC 4: Het rapporteren van onderzoek

Daarnaast is er ook een speciaal hoorcollege van de informatiespecialist met betrekking tot het zoeken van literatuur: *Finding Info – Year 4*.

De werkcolleges hebben de volgende inhoud (precieze aantal en invulling wordt per semester bekend gemaakt):

- Probleemanalyse
- Van probleem naar onderzoeksvraag
- Methode: kwalitatief onderzoek
- Methode: kwantitatief onderzoek
- Analyse kwalitatief onderzoek
- Analyse kwantitatief onderzoek
- Rapporteren van onderzoek, hoe schrijf ik mijn verslag.

4.3 De stappen in het O&I proces

1. Een aantal maanden voor de aanvang van het semester vindt er een kick-off college O&I plaats.
2. Studenten oriënteren zich op mogelijke onderzoeksprojecten. Dit kan op twee manieren: door aan te sluiten bij al lopende onderzoeksprojecten (zie stageportaal) of door zelf samen met een praktijkinstelling een nieuw projectvoorstel (zie O&O 'starten met onderzoek' en zie ook richtlijnen opdrachtgever onderzoek) in te dienen. Haalbaarheid en relevantie wordt gecheckt door de O&I coördinator van je differentiatie.
3. Vervolgens schrijven studenten hun onderzoeksopzet conform de richtlijnen in afstemming met de opdrachtgever (zie bijlage D: GO-NO GO formulier). Bij het maken van een opzet zijn de volgende stappen te onderscheiden: probleemanalyse met probleemstelling; onderzoeksvraag met deelvragen; beoogd projectresultaat en doelstelling; methode van onderzoek; aanpak; haalbaarheid; afstemming
Wil je het onderzoek binnen de gestelde periode uitvoeren, dan is een richtlijn dat binnen zes weken een onderzoeksopzet inleveren voor een GO. Je spreekt hiervoor zelf een datum af met je onderzoeksbegeleider. Dit voorstel wordt afgestemd met de opdrachtgever. Pas na goedkeuring van deze onderzoeksopzet en de verkregen 'GO' kan de uitvoering van het onderzoek starten.
4. Volg alle O&I onderwijsvormen.
5. Het O&I traject wordt afgesloten met een onderzoeksverslag en een presentatie.
6. Je overhandigt je verslag aan je opdrachtgever en laat het formulier afronding onderzoeksproject met O&I opdrachtgever ondertekenen (zie OO)
7. Je hebt afspraken gemaakt met je opdrachtgever over de presentatie van je onderzoeksresultaten en aanbevelingen.

Voor een stappenplan voor de uitvoering van het onderzoek, zie bijlage A en B.

5. De afronding van het onderzoek

Na de praktische uitvoering van je onderzoek maak je gebruik van het beschreven format van de onderzoeksopzet en schrijf je het onderzoeksverslag. Hierin beschrijf je op een heldere manier hoe je vanuit het onderzoeksvoorstel tot uitvoering bent gekomen en hoe je alle verzamelde informatie verder verwerkt hebt. Vervolgens beschrijf je hierin ook wat je bevindingen impliceren voor het werkveld of de specifieke situatie daarin. Voor het onderzoeksverslag dien je de volgende indeling te gebruiken (zie: format hieronder en de bijlage over het stappenplan voor de uitvoering van het onderzoek: Bijlage A).

Het onderzoeksverslag bestaat uit maximaal 13.000 woorden, exclusief voorblad, voorwoord, inhoudsopgave, figuren/tabellen, referentielijst en bijlagen). Je zorgt dat de verplichte bijlagen aanwezig zijn: het formulier met de Go voor de onderzoeksopzet en het ondertekende formulier Afronding met opdrachtgever.

Zie de toetsopdracht op Onderwijs Online.

5.1 Format onderzoeksverslag

LET OP: dit betreft louter een leidraad voor het opbouwen van je verslag, bekijk ook het beoordelingsformulier op Onderwijs Online en laat je informeren tijdens de lessen O&I.

Professionele verslaglegging

Schrijfstijl is professioneel en helder. Taalgebruik is consistent en in correct Nederlands. Er wordt in de tekst en de referentielijst volgens de APA-richtlijnen verwezen naar bronnen. De lay-out ondersteunt de opbouw van de tekst en het verslag heeft een heldere structuur.

Titelblad

Vermeld je naam en de titel van je onderzoek. Zorg er bij de titel voor dat duidelijk wordt waar je onderzoek over gaat. Geef tevens aan wie je begeleiders zijn en dat het onderzoek werd uitgevoerd op de HAN in samenwerking met een praktijkinstelling.

Vermeld het aantal woorden op het voorblad (maximaal 13000; exclusief voorblad, voorwoord, inhoudsopgave, figuren/tabellen, referentielijst en bijlagen) en houd je aan alle overige ingangseisen voor de toets.

Samenvatting

Geef in één of twee zinnen per sectie (inleiding, onderzoeksvraag, methoden, resultaten, discussie, conclusie en aanbevelingen) de kern van je onderzoek weer. Deze samenvatting beslaat maximaal 300 woorden. De titel en de samenvatting dienen voor potentiële lezers als zoekinstrument, dus formuleer je onderzoek 'vindbaar' en helder voordere.

Inleiding

Zorg ervoor dat je inleiding van breed naar smal verloopt (trechtermodel). Denk b.v. aan:

- Je leidt de vraagstelling in door de relevante context in de beroepspraktijk te schetsen en je zoekt in op de manier waarop je het probleem, het doel en de vraagstelling vormgeeft (probleemanalyse).
- Je plaatst de vraagstelling in de context van recente relevante nationale en internationale (vak)literatuur waaronder ook wetenschappelijke bronnen.
- Je noemt kort of er deelonderzoeken door anderen worden uitgevoerd.
- Je eindigt de inleiding met het formuleren van de probleemstelling, doelstelling en de vraagstelling, eventueel met deelvragen.

Methode

Je beschrijft en verantwoordt hier de opzet van je onderzoek.

Wat heb je gedaan om je te beantwoorden? Gebruik hierbij literatuur die gaat over onderzoek.

Je verantwoordt de gekozen methoden van dataverzameling en -analyse door aan te geven hoe de vraagstelling van je onderzoek kunt beantwoorden, onderbouwd door bronnen. Je kunt hierbij de volgende volgorde aanhouden:

- Benoem de onderzoeksbenadering in het algemeen (kwalitatief, kwantitatief, mixed methods), en onderbouw dit goed.
- Benoem het soort onderzoek (inventariserend-, evaluatief- of ontwerp onderzoek)
- Benoem per deelvraag de databron(nen), dataverzamelingstechniek(en) en methode van analyseren.
- Het is bij alle punten belangrijk uit te leggen waarom je kiest voor een bepaalde methode, waarom het past bij jouw onderzoeksvragen en onderbouw dit met bronnen.
- Beschrijf ook hoe je de validiteit en betrouwbaarheid borgt in je onderzoeksmethode(n).
- Sluit af met een ethische paragraaf waarin je expliciteert hoe je ethische aspecten van je onderzoek hebt gewaarborgd.

Resultaten

Je presenteert een samenvatting van de resultaten per deelvraag zonder interpretatie. De verzamelde data zijn op systematische wijze geordend als resultaten en worden overzichtelijk gepresenteerd. Figuren en tabellen die je gebruikt passen bij de data, zijn duidelijk leesbaar en ondersteunen de tekst. Het is belangrijk dat de getoonde resultaten consistent zijn met de eerder beschreven methode van analyseren.

Discussie

De discussie bestaat uit twee onderdelen.

1. Ten eerste ga je betekenis geven aan de resultaten van je onderzoek (wat betekenen de uitkomsten?). Wat voegt jouw onderzoek toe aan de beroepspraktijk van de opdrachtgever, aan de bestaande kennis die er is en aan de beroepsuitoefening in het algemeen. Vergelijk je resultaten met wat bekend is in de beroepspraktijk en / of de vakliteratuur.
2. Ten tweede beschrijf je op kritische wijze de factoren die je resultaten mogelijk hebben beïnvloed. Hierbij evalueer je ook de wijze waarop je het onderzoek hebt uitgevoerd en de methoden die je hebt toegepast. Het onderzoeksproces wordt kritisch geëvalueerd, waarbij betrouwbaarheid en validiteit van het onderzoek zijn beschreven.

Conclusie

Je trekt kort en bondig de conclusie uit de resultaten en discussie van je onderzoek. Feitelijk geef je hier het antwoord op je hoofd- en deelvragen.

Aanbevelingen

Je doet aanbevelingen voor de zowel de praktijk van de opdrachtgever als ook de vaktherapeutische praktijk in bredere zin, voortkomend uit de discussie-/ conclusie van je onderzoek. Je stelt nieuwe vragen en eventueel hypothese(s) op en doet suggesties voor vervolgonderzoek. Beschrijf dit zo concreet mogelijk heeft van jouw aanbevelingen.

Referentielijst

Je geeft in APA-format alle in de tekst gebruikte referenties weer.

Bijlagen

Afhankelijk van je onderzoek kun je meerdere bijlagen toevoegen, bijvoorbeeld: observatielijsten, modellen, modules, interviewformat, een voorbeeld van een uitgeschreven interview, voorbeelden van data-analyse: een voorbeeld van een aantal pagina's transcript en de tekst codering sheets (bij kwalitatief onderzoek) of van een cijfermatige codering sheet en analyse (bij kwantitatief onderzoek). Blanco formulier Informed Consent wat gebruikt is (als voorbeeld)

Verplichte bijlagen zijn:

- Ingevuld formulier Go - No Go
- Ingevuld formulier Afronding met opdrachtgever

6 Referenties en literatuurlijsten

6.1 Aanbevolen literatuur [er zijn veel handboeken over praktijkonderzoek die allemaal bruikbaar zijn. Sommige zijn online te raadplegen via de HAN catalogus; van sommige hieronder genoemde titels zijn inmiddels herdrukken verschenen]

Baarda, B. (2014). *Dit is onderzoek: Handleiding voor het kwantitatief en kwalitatief onderzoek*. Groningen: Noordhoff Uitgevers.

Bakker, E., & van Buuren, H. (2014). *Onderzoek in de gezondheidszorg* (Vol. Tweede druk). Groningen: Noordhoff Uitgevers B.V. Retrieved from <http://stcproxy.han.nl/han/hanquest/search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=nlebk&AN=1171567&lang=nl&site=eds-live&scope=site>

Boeije, H. R. (2016). *Analyseren in kwalitatief onderzoek: denken en doen*. Amsterdam: Boom Lemma.

Doorewaard, H., Kil, A. J., & Ven, A. (2015). *Praktijkgericht kwalitatief onderzoek: een praktische handleiding*. Amsterdam: Boom.

Onderzoeksopzet:

Donk, C. van der, Lanen, van B. (2015). *Praktijkonderzoek in zorg en welzijn*. Bussum: Coutinho. Hoofdstuk 5, par. 5.5: Het onderzoeksplan, pag. 178

Migchelbrink, F. (2013). *Praktijkgericht onderzoek en verschillende onderzoekbenaderingen*. Amsterdam: SWP Uitgevers. Hoofdstuk 1, 2 en 3.

Van Keken, H. (2015). *Voor het onderzoek: de onderzoekskwestie als basis voor praktijkonderzoek*. Amsterdam: Boom Lemma uitgevers.

6.2 Literatuur inleiding OWE

HAN. (2012). *Beleidsstukken HAN op weg naar University of Applied Science*.

HAN-ISS O&I projectgroep ONDERzoekerderWIJS. (2012). *Werkdocument Kenniscentrum HAN SOCIAAL*.

Forum (2011). *Kenmerken, randvoorwaarden en criteria van praktijkgericht zorgonderzoek*. Geraadpleegd op 05 januari 2015, van www.vereniginghogescholen.nl/kenmerken

Jansen, E., ter Heine, B. (2007). *Hogeschool brede competentiedefinitie 'onderzoek doen'*. Lectoraat Professionalisering van agogische beroepen en vaktherapieën in de gezondheidszorg, HAN Service Centrum Onderwijs, Faculteit Gezondheid, Gedrag en Maatschappij. HAN.

Migchelbrink, F. (2013). *Handboek praktijkgericht onderzoek in zorg, welzijn, wonen en werken*. Amsterdam: SWP.

van der Donk, C., & van Lanen, B. (2015). *Praktijkonderzoek in zorg en welzijn*. Bussum: Coutinho.

Bijlagen

Bijlage A – DRAAIBOEK ONDERZOEK DOEN

1 Het starten van een onderzoek

Lees:

- Bakker & Van Buuren (2009), par. 1.4: *Onderzoek in de gezondheidszorg*;
- Migchelbrink (2013), deel 1: *Praktijkgericht onderzoek in zorg, welzijn, wonen en werken*.
- Van der Donk & Van Lanen (2015), hoofdstuk 1;
- Van Keken, H. (2015). *Voor het onderzoek: de onderzoekskwestie als basis voor praktijkonderzoek*. Amsterdam: Boom Lemma uitgevers.

1.1 De opdrachtgever

Als je een onderzoek doet, is het noodzakelijk dat het onderwerp je boeit en je eigen nieuwsgierigheid geprikkeld wordt. Tegelijkertijd is het belangrijk bij praktijkgericht onderzoek dat je onderzoek relevant is voor die praktijk. Het vinden van een goede opdrachtgever is daarmee nog niet zo eenvoudig. Je opdrachtgever is immers bepalend voor de onderzoekspopulatie en de setting waarin je onderzoek doet.

Cruciaal is dat je vertrekt vanuit een vraag die leeft in de praktijk. Deze voorwaarde maakt dat de uitkomst of het product van je onderzoek ook relevant en toepasbaar is voor de praktijk. In veel gevallen zal de stagebegeleider ook de opdrachtgever kunnen worden. De voordelen hiervan zijn dat het contact er al is en dat vanuit de stage er al een specifieke interesse is in doelgroep of setting. Het nadeel is dat je misschien wat blijft hangen aan een vertrouwde plek waarmee je je gezichtsveld niet verbreedt en ook je netwerk niet verder uitbreidt. Het kan dus interessant zijn om wat moeite te doen om een andere opdrachtgever te vinden.

1.2 Probleemdefiniëring en vraagstelling

Eenmaal in gesprek met een (mogelijke) opdrachtgever merk je in welke mate deze professional affiniteit met het doen van onderzoek heeft. Het kan zijn dat deze (mogelijke) opdrachtgever je stevig aanstuurt in je onderzoeksactiviteiten, het kan ook zijn dat je vooral zelf moet initiëren. Je bent nu in de rol van onderzoeker en je moet goed beoordelen of het onderwerp of de vraag past binnen de praktijkgerichte opzet van O&I binnen de opleiding en of je het zelf ook ziet zitten. Bovendien moet je goed helder krijgen wat de aard is van het onderwerp.

Een ander punt om kritisch op te zijn is of je onderzoek wel vernieuwend is. Check dus op alle mogelijke manieren, via het bestuderen van literatuur of het ondervragen van professionals, of wat je gaat doen niet al gedaan is. Kijk ook naar de mate van afbakening van je onderwerp. De afbakening moet duidelijk zijn, maar ook voldoende ruim om een onderzoek te kunnen doen.

Voor de vraagstelling is het goed om de bekende SMART-vormvoorwaarden te hanteren.

- **Specifiek:** de vraag moet eenduidig zijn.

- **Meetbaar:** de vraag moet langs empirische weg beantwoord kunnen worden.
- **Acceptabel:** is deze acceptabel voor de doelgroep en/of behandelaar.
- **Realistisch:** is de vraag eigenlijk wel te beantwoorden.
- **Tijdgebonden:** past het onderzoek in de voor O&I beschikbare tijd.
en
- De kernbegrippen zijn gedefinieerd, geoperationaliseerd en toegelicht.
- Is helpend voor je opdrachtgever.

Bij de uiteindelijke formulering is het belangrijk om de vraag altijd te beginnen met datgene waar je op uit bent en vervolgens de context waarin je op zoek bent. Een vast stramien zou kunnen zijn:

- waar ben je naar op zoek?
- voor welke doelgroep?
- met welk probleem?
- in welke setting?
- in welk kader?

Als je deze vragen beantwoord hebt, kunnen de antwoorden je behulpzaam zijn bij het formuleren van je onderzoeksvraag. Probeer hierbij zoveel mogelijk dezelfde volgorde aan te houden.

1.3 Oriëntatie op het onderwerp

Zodra zich een onderwerp aandient, is het verstandig om je in te gaan lezen. Als je onderzoeksvraag al duidelijk is, doe dan een gedegen literatuur research. Let daarbij op de kwaliteit en de aard van de literatuur. Denk aan handboeken, artikelen in vaktijdschriften, artikelen in wetenschappelijke tijdschriften, kranten, internet en nog andere media. Maak onderscheid tussen algemene en specifieke literatuur, en tussen primaire en secundaire literatuur. Probeer de gevonden informatie direct helder te krijgen en vorm een beeld van eventuele controverses over een bepaald onderwerp. Zo kun je bijvoorbeeld bij traumabehandeling veel belang hechten aan een stabilisatiefase, maar dit kan ook als overbodig gezien worden en dient behandeling meer gericht te worden op blootstelling aan de traumatische herinnering. Het kan ook helpen zicht te krijgen op een bepaald onderwerp door het in historisch perspectief te plaatsen. Zo werd bijvoorbeeld een Borderline-stoornis vroeger gezien als hysterie, later als grensgeval tussen psychose en neurose, en tegenwoordig als een specifieke persoonlijkheidsstoornis.

2 Uitvoering van het onderzoek

Lees:

- Van der Donk & Van Lanen (2015), hoofdstuk 5: Methoden van dataverzameling, pag.132.
- Bakker & Van Buuren (2009), Onderzoek in de gezondheidszorg, par. 6.1: Kiezen van methoden, pag. 90-99.

In het doen van onderzoek is een belangrijke fase het vergaren van de informatie die je nodig hebt om een antwoord te vinden op je onderzoeksvraag. Dit proces van informatie vergaren verloopt volgens het plan dat je hebt opgesteld in je onderzoeksvoorstel. Dit plan is leidend en bepalend voor het slagen van je onderzoek. Of je onderzoek slaagt, hangt af van het kunnen verantwoorden hoe je stap voor stap tot het beantwoorden van de onderzoeksvraag kwam, en niet van het vinden van het antwoord waar je op hoopt. Het plan voor informatievergaring is goed overdacht en gebaseerd op weloverwogen keuzes. Het gaat er om dat er een logisch verband is tussen onderzoeksvraag, context van het onderzoek (doelgroep, setting) en de toegepaste methoden. Dit is eigenlijk een vak apart en dat noemen we methodologie. De verschillende methoden die je kunt toepassen binnen je onderzoek en het tijdstip wanneer je welke methode het beste kunt toepassen, vraagt grondig denkwerk.

De onderzoeksvraag bepaalt de onderzoeksbenadering: een kwalitatieve, een kwantitatieve of een *mixed methods* benadering.

- Een kwalitatieve benadering is passend wanneer je op zoek bent naar rijke en diepgaande informatie over de beleving, visie, of ervaringen van mensen.
- Een kwantitatieve benadering is passend wanneer je cijfermatige metingen wilt doen naar resultaten van een interventie of naar kennis/meningen.
- Een *mixed methods* aanpak is gebaseerd op de combinatie van beide onderzoeksbenaderingen en bevat zowel cijfermatige metingen als rijke beschrijvingen.

Methoden van dataverzameling verschillen per onderzoeksbenadering:

<i>Kwantitatieve benadering</i>	<i>Kwalitatieve benadering</i>
VAS-schaal Enquête met gesloten vragen Fysiologische metingen Vragenlijst met schaal scores Observatielijst Spanningsthermometer Diagnostische tests	Diepte-interview met open vragen (semigestructureerd of open) Focusgroep discussie Participerende observatie Art-based research

Lees hierover meer in de verschillende handboeken die er bestaan over het doen van onderzoek, en gebruik deze ook bij de onderbouwing van de gemaakte keuzes t.a.v. de data verzameling.

Validiteit en betrouwbaarheid

Bij de kwalitatieve benadering gaat het om trustworthiness waarbij begrippen gehanteerd worden als: '*credibility*', '*dependability*', '*confirmability*', '*transferability*' en '*authenticity*'. Hierbij worden strategieën gebruikt als: '*triangulatie*', '*peer debriefing*', '*member-checking*' en '*theoretical sampling*'. Bij de kwantitatieve benadering gaat het om begrippen als bias, sociale wenselijkheid, de betrouwbaarheid en validiteit van meetinstrumenten, is het meetinstrument op de juiste manier gehanteerd.

Vragenlijsten

Vragenlijsten zijn er in vele soorten en maten. Vragenlijsten zijn vooral bruikbaar om snel informatie te verkrijgen. Veel vragenlijsten zijn met gesloten vragen ontworpen, opdat het mogelijk is om kwantitatief te werken. Dit zijn gestructureerde vragenlijsten. Er rolt een score uit, of in ieder geval is het mogelijk om een vergelijking te maken. Het verdient de voorkeur om te kijken of er al een vragenlijst bestaat die meet wat jij wilt meten. Het bespaart werk en in veel gevallen weet je dan ook iets over de validiteit en de betrouwbaarheid. Met validiteit wordt bedoeld in hoeverre de vragenlijst ook meet wat je wilt meten. Met betrouwbaarheid wordt bedoeld in hoeverre de uitkomst bij herhaalde meting hetzelfde is.

Wellicht is het ook mogelijk bestaande vragenlijsten te gebruiken die niet vanuit de vaktherapie ontwikkeld zijn. Je kunt hierbij denken aan het meten van stemmings- en angstniveau, maar elke variabele is denkbaar.

Interessant is het om te werken met zogenaamde visueel analoge schalen. Een dergelijke schaal bestaat uit een horizontale lijn van 10 centimeter. Aan elke kant staan woorden. Deze woorden zijn elkaars uitersten, maar hebben betrekking op hetzelfde. Bijvoorbeeld: bij de vraag 'Als ik 's avonds op de bank zit voel ik mij ...' kan links staan: 'Stijf van de spanning' en rechts 'Zo slap als een vaatdoek'. Belangrijk hierbij is dat je de schaal sensitief maakt, dat een verandering in de variabele die je meet, ook terug te zien is op de schaal bij herhaalde meting.

Interviews

Een interview is een gesprek waarin je gericht vragen kunt stellen. Interviews liggen vooral voor de hand als je iets wilt weten over het gangbare handelen van professionals. Er zijn gestructureerde, semigestructureerde en ongestructureerde interviews. Het voordeel van veel structuur in een interview is dat je je niet kunt laten leiden door de waan van het gesprek en achteraf niet de informatie hebt die je wilde hebben. Het voordeel van weinig structuur is, dat je door kunt vragen en meer te weten kunt komen over bijvoorbeeld achterliggende gedachten. Meestal wordt er gewerkt met semigestructureerde interviews. In alle gevallen dient een interview goed voorbereid te zijn. Bedenk vanuit welke context de geïnterviewde praat en welke belangen er spelen. Het beste is om te werken met een zogenaamde topic-list die als leidraad voor het interview dient. Het is aan te raden om eerst eens proef te draaien met je interview. Dit helpt je om betere vragen te stellen.

Focusgroep-discussie

Een discussie die duidelijk ingekaderd is en gericht is op een specifiek onderwerp, kan helpen om er achter te komen hoe een groep (professionals, cliënten) over een bepaald onderwerp denkt. Deze methode ligt niet voor de hand, omdat het moeilijk is om er resultaten uit te destilleren.

Observaties

Door te kijken naar gedrag van mensen kun je veel informatie verkrijgen. Observeren is arbeidsintensief en je moet de mogelijkheid hebben om 'ter plaatse' te zijn. Net als bij interviews is het belangrijk om je observatiemomenten goed voor te bereiden. Wie gaat wat waarnemen bij wie, waarom, hoe en wanneer. Wordt er participierend geobserveerd of niet, is er een observatie-instrument, wat wordt er gescoord, is er één of zijn er meer observatoren?

Bestaande tests

Bestaande tests kunnen gevormd worden door een observatie-instrument, een bestaande vragenlijst of een bestaande structuur voor een interview. Dit kunnen allemaal methoden zijn die hun oorsprong vinden binnen of buiten de vaktherapie. Ga hiervoor in gesprek met de praktijkinstelling en hun intern kenniscentrum (of onderzoekscommissie) om informatie in te winnen over het gebruik van tests.

Overige metingen in vaktherapeutische onderzoeken

Hierbij gaat het om vaktherapie-relevante variabelen, zoals muzikale parameters, beeldende vormen en kleuren, lichaamstaal, woordgebruik, lichaamsbewustzijn, kracht.

3 Dataverwerking en het trekken van conclusies

Elke methode vraagt zijn eigen specifieke manier van verwerken. Hieronder wordt per methode beschreven hoe verwerking van data plaats dient te vinden en wat aandachtspunten zijn.

Vragenlijsten

Een belangrijk onderscheid bij vragenlijsten is of ze kwantitatief dan wel kwalitatief zijn.

Bij kwantitatieve vragenlijsten gaat het om cijfers. Deze cijfers moeten nauwkeurig behandeld worden.

- Elke vragenlijst heeft een eigen gebruiksaanwijzing voor het berekenen van bijvoorbeeld de totaalscore.
- Anonimiseer je data door aan elke proefpersoon (cliënt) een nummer toe te kennen.
- Bereken gemiddelden en standaarddeviaties voor de groepen, eventueel voor zowel voor- als nameting.
- Indien je gebruik maakt van statistiek: overleg met je onderzoeksbegeleider of de docent van de werkcolleges hierover. Als je al weet dat je niet kwantitatief zult werken, dan mag je dit meteen vergeten. Als je dit wel gaat doen verdient dit enige verdere verdieping in de theorie (Bakker & Van Buuren) en verdieping in Excel of SPSS.

Bij kwalitatieve vragenlijsten dien je de antwoorden op de vragen zo goed mogelijk te ordenen en te categoriseren. Documenteer voor jezelf op basis waarvan je de categorieën gemaakt hebt. Op basis hiervan krijg je een beeld van welke categorie het meest en welke het minst vertegenwoordigd is onder je respondenten.

Interviews

Een interview vraagt feitelijk om de zelfde manier van verwerken als kwalitatieve vragenlijsten. Wat daar nog bij komt is dat je gebruik kan maken van extra informatie die je mogelijk vergaart doordat je face to face in gesprek bent met je respondent. Je kunt doorvragen en ingaan op de antwoorden die je respondent geeft.

Focusgroep-discussie

Bij een focusgroep-discussie gaat het erom dat de rode draad helder wordt. Vaak is het interessant om de aanwezigen die zélf te laten benoemen.

Observaties

De verwerking van data is bij observatie sterk afhankelijk van wat je geobserveerd hebt. Heb je handelingen geteld en heb je die wel of niet afgezet tegen de tijd (frequentie). Het kan natuurlijk ook dat je meer kwalitatief hebt geobserveerd. Dan kun je categoriseren of een samenvatting maken. De keuzes die je hierin maakt zijn afhankelijk van je onderzoeksvraag.

Bestaande tests

Bij bestaande tests is het belangrijk om je goed te verdiepen in wat de test meet, hoe de test toegepast dient te worden, de validiteit en de betrouwbaarheid.

Overige metingen in vaktherapeutische onderzoeken

Directe metingen kunnen cijfers opleveren die je zorgvuldig kunt verwerken.

Diagnostische tests

Diagnostische tests zijn er op gericht om problemen en de samenhang daarin in kaart te brengen. Als je een dergelijke test gebruikt voor onderzoek, kun je veranderingen in klachten of problematiek meten. Mogelijk gebruik je een deel van de test omdat dat voldoende informatie oplevert voor je onderzoeksvraag.

4 Schrijven

Lees:

- Bakker & Van Buuren (2009), hoofdstuk 15, par. 15.4: *Het schrijfproces*, pag. 219-222.

- <http://specials.han.nl/themasites/studiecentra/zoeken-en-vinden/apa-normen/>
- <http://specials.han.nl/themasites/studiecentra/verwerken-en-delen/bronnen-vermelden/apaword-2007/>
- Van der Donk & Van Lanen (2015), hoofdstuk 9.

Als je eenmaal klaar bent met de uitvoering van je onderzoek, de data verwerkt en geanalyseerd, schrijf je de discussie, conclusie en aanbevelingen, waarna je het gehele onderzoeksverslag reviseert, zodat alle onderdelen goed op elkaar aansluiten. Schrijven is opnieuw bijna een vak apart te noemen. Je moet taalvaardig zijn en op een begrijpelijke en heldere manier verwoorden wat je gedaan hebt. Je verslag moet er bovendien overzichtelijk en verzorgd uitzien.

Vorbereiding

De voorbereiding is eigenlijk al grotendeels gedaan. In deze O&I-handleiding staat namelijk al een format voor je onderzoeksverslag. De indeling in hoofdstukken is hiermee gemaakt. Bovendien heb je een deel hiervan al beschreven in je onderzoeksvorstel. Sommige hoofdstukken zijn dus al gedeeltelijk klaar. Het is goed om voor jezelf een overzicht te maken van wat je waar gaat schrijven.

Uitvoering

Als je de structuur van je verslag helder hebt, ga je schrijven. Bedenk dat het je in een later stadium veel tijd scheelt als je probeert het meteen foutloos op te schrijven. Bedenk ook dat als je al te perfectionistisch te werk gaat, dit vertragend kan werken. Schrijven is iets wat het best in een 'flow' kan gebeuren. Niet gestoord worden en eten en drinken bij de hand hebben helpen om lekker op te schieten met schrijven. In deze fase is het handig om je vorderingen alvast aan iemand te laten lezen. Hierdoor kun je tijdig bijsturen en hoef je niet heel veel te veranderen als je schrijfstijl onduidelijk blijkt te zijn.

Afwerking

In deze fase ga je zowel inhoud als lay-out perfectioneren. Laat je verslag aan verschillende mensen lezen; zowel deskundigen als leken zijn hiervoor nuttig. Een combinatie van beiden is het beste. Bedenk dat de spellingcontrole veel fouten detecteert, maar dat de spellingcontrole niet alle fouten eruit haalt en soms ook foutief corrigeert.

Volg de richtlijnen voor het taalgebruik en de APA-normen. In de literatuurlijst staat vermeld naar welke literatuur je verwijst in de tekst. Dit moet volgens de APA-normen. Lees goed op de site van HAN-specials hoe je verwijst voor de verschillende media. Ten slotte: op internet staat veel over schrijven en tips bij het schrijven.

Bijlage B - Onderzoeksplanning

In de praktijk van onderzoek is planning belangrijk, vooral de eerste fase. Het opzetten van je onderzoek heeft tijd nodig en voor het uitvoeren ben je vaak afhankelijk van anderen. Soms zijn er factoren die anders gaan dan gedacht waardoor je de planning moet aanpassen. Hieronder een voorbeeld voor alleen het onderdeel praktische planning:

Aanpak/planning

Maand	Taak	Tijd
Maart	Literatuur onderzoek (i.s.m. ...) → Doelgroep, behandeling	2 weken
	Interviews opstellen (i.s.m. ...)	2 dagen
	Afspraak maken dramatherapeuten (i.s.m. ...)	1,5 uur
	Voorbereiden focus groep	2 dagen
	Uitvoeren focus groep	1 dag
	(Contact leggen FACT-teams)	(1 uur)
April	Interviews afnemen (met ...) (2 à 4)	1 interview = 1 dag
	Deel v.d. interviews uittypen	1 interview = 3 dagen
	Interviews analyseren → patronen, thema's ontdekken	2 dagen
	Focusgroep uittypen	1 dag
	Focusgroepen analyseren → Patronen, thema's ontdekken (i.s.m. ...)	2 dagen
	Observeren FACT-team	1 dag
	Uittypen observaties FACT-team	1 dag
	Analyseren observaties FACT-team	2 dagen
Mei	Analyses samenvoegen tot verslag	2 weken
	Conclusie schrijven	2 weken
Juni	Onderzoek inleveren	1 minuut

- Randvoorwaarden:

- Opnameapparatuur voor focusgroepen en interviews.
- Heldere afspraken met ... over vormgeving en basis interviews.
- Begeleiding van ...
- Computer/laptop.
- Toegang tot bibliotheek en digitale databanken.
- Aanbod van personen die geïnterviewd kunnen worden vanuit het RAAK-project.

- Toestemming geïnterviewde om de gegevens te mogen gebruiken voor data-analyse.
- Toestemming FACT-teams voor (participerende) observatie.

Haalbaarheid

Om de haalbaarheid te waarborgen hebben wij dit onderzoek als het ware in tweeën gesplitst. Zo kunnen we data uitwisselen, taken verdelen en zal het onderzoek meer verdieping krijgen. Zo zijn er twee mensen die interviews kunnen afnemen en kunnen we elkaars informatie uit de focusgroepen gebruiken.

Afstemming

Ik heb mijn hoofdvraag voorgelegd aan het onderzoeksteam, waar mijn begeleider deel van uit maakt, deze vraag is goedgekeurd. Daarnaast zal ik elke stap die ik zet aan mijn begeleider voorleggen.

**OPEN UP
NEW HAN UNIVERSITY
HORIZONS. OF APPLIED SCIENCES**

